

Utlysning om finansiering för forsknings- och utvecklingsprojekt inom jordbruks- och livsmedelsekonomi 2026

Jord- och skogsbruksministeriet tar emot förslag till forsknings- och utvecklingsprojekt år 2026 som övergripande gynnar jordbruket och livsmedelsekonomin i enlighet med angivna prioriteringar. Forsknings- och utvecklingsanslag kan beviljas, om det i dispositionsplanen för Gårdsbrukets utvecklingsfond anvisas medel för ändamålet för 2026.

Med forsknings- och utvecklingsanslaget för jordbruket och livsmedelsekonomin ur Gårdsbrukets utvecklingsfond finansieras i första hand sådana forsknings-, utvecklings- och utredningsprojekt som främjar näringsens lönsamhet och konkurrenskraft på ett hållbart sätt eller producerar väsentlig information som behövs för skötseln av förvaltningsområdets uppgifter. Vi finansierar i första hand projekt som omfattas av prioriteringarna. Ett projekt som inte omfattas av prioriteringarna kommer sannolikt att avslås, om det inte är ett mycket aktuellt projekt som riktar sig mot en oförutsedd situation.

Alla projekt ska i sin plan ange hur resultaten konkret kommer att omsättas i praktiken. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt detta vid bedömningen. Redan vid beredningen ska projekten i planeringen involvera de intressenter och utnyttjande instanser och eventuella externa finansiärer som har en central roll i forskningen. Vid valet av projekt som ska finansieras ägnas uppmärksamhet åt att projekten beaktar såväl biologiska, tekniska som ekonomiska förutsättningar (till exempel granskas kostnadseffekterna av biologiska och tekniska lösningar). Om resultaten av projektet direkt gynnar en näring, är det viktigt att näringen deltar i finansieringen av projektet.

Ansökan genomförs i två faser och till den andra fasen godkänns cirka dubbelt så många projekt som den finansiering som delas ut, troligen högst ca 25 projekt. I den första fasen kan ministeriet också föreslå en ändring av projektplanen, till exempel en sammanslagning av projekt eller gallring av projektdelar, som en förutsättning för att projektet ska kunna gå vidare. I den första fasen ska en projektplan eller andra bilagor INTE ännu fogas till, men i den andra fasen är projektplanen en obligatorisk bilaga.

De sökande får senast i slutet av juni 2025 information om under vilka förutsättningar (som sådan/sammanslagen till en annan/som gallrad) projektiden kan gå vidare till den andra fasen. Till den andra fasen kallas högst hälften av förslagen från den preliminära ansökan, ungefär uppskattningsvis dubbelt så många som den tillgängliga finansieringen. Ansökningar som har kommit till den andra fasen får en begäran om komplettering och systemet öppnas på nytt, vilket gör det möjligt att redigera ansökan på basis av den preliminära ansökan. Kom ihåg att vid behov uppdatera texten och budgeten på den preliminära ansökans, fylla i eventuella frågor för den andra fasen och bifoga en projektplan.

Jord- och skogsbruksministeriet tillämpar i regel en totalkostnadsmodell för alla forskningsprojekt. Ansökningarna bör utarbetas enligt denna finansieringsmodell. Vi accepterar de beräknade allmänna omkostnaderna för alla universitet, högskolor och forskningsinstitut, men på motsvarande sätt kräver vi en självfinansieringsandel av dessa. I allmänhet kräver vi en självfinansieringsandel på minst 30 procent, om de allmänna omkostnaderna uppgår till minst 80 procent av lönekostnaderna. Med andra ord kan ministeriets finansieringsandel då uppgå till högst 70 procent av de totala kostnaderna för projektet. Om de allmänna omkostnaderna är klart lägre än 80 procent av lönekostnaderna, kan självfinansieringsandelen vara 20–25 procent, mycket sällan lägre än så.

Viktiga datum:

- 1) Första fasen öppnas fredagen den 31 januari 2025 och **ansökningstiden går ut måndagen den 24 mars 2025 kl. 16.15**. I den andra fasen godkänns de projektansökningar som bäst motsvarar ansökningsomgångens prioriteringar och förverkligar målen för Makeras FoU-finansiering.
- 2) Ansökningar som har kommit till den andra fasen får en begäran om komplettering och systemet öppnas på nytt, vilket gör det möjligt att redigera ansökan på basis av den preliminära ansökan. **Den andra fasen (kompletteringsfasen) avslutas måndagen den 15 september 2025 kl. 16.15**.

Tyngdpunkter/prioriteringar

1. Ansvarsfullhet och konkurrenskraft in livsmedelssystemet

Ansvarsfullhet

De ansvarskrav som riktar sig till livsmedelssektorns har sin grund i bland annat förordningen om avskogningsfria produkter, företagens hållbarhetsrapportering (CSRD), företagsansvarsdirektivet (CSDDD), bankregleringen och konsumenternas och handelns krav. Hur kan livsmedelssektorn bättre än tidigare svara mot de olika krav som konsumenterna och den ständigt föränderliga omvärlden ställer i en komplex värld med ökade anspråk på hållbarhet, ansvarsfullhet, produktivitet, kvalitet och priskonkurrenskraft? Ansökningar om projektfinansiering önskas om temaområden som utvecklar konkreta lösningar för att samordna ansvarskraven och konkurrenskraften.

Mer information: Jertta de Mazières (tel. 02951 62113), e-mail: namn.släktnamn(tillsammans)@gov.fi

Teknik

Den tekniska utvecklingen kan bidra till hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt. Trots framstegen måste tekniken vidareutvecklas inom många sektorer för att vi ska kunna minska produktionens negativa konsekvenser och uppnå hållbarhet. Gårdarna är individuella. När ny teknik införs stegvis måste man kunna samarbeta med redan befintlig teknik, vilket medför utmaningar av egen typ för utvecklingen och ibruktagandet av lösningar inom det intelligenta jordbruket. Jordbruk är en teknikintensiv sektor med miljökonsekvenser. Den skapar en grund för ny teknik, men å andra sidan medför tekniken också utmaningar särskilt för de praktiska aktörerna inom primärproduktionen. Till ett hållbart jordbruk hör många olika typer av teknik och behov att utveckla tekniska lösningar. Men det handlar också om vilka drivkrafter det finns för att börja tillämpa hållbarhetsfrämjande typer av teknik och vilka kostnader och andra fördelar detta medför. Och vilken nytta lantbruksföretagarna och värdekedjan har av digitaliseringen inom primärproduktionen? Eller kommer livsmedelskedjans konkurrenskraft och transparens att bli bättre?

Att tillämpa nya tekniska lösningar och data kommer kanske att vara en allt viktigare del av den gemensamma jordbrukspolitiken som måste tackla svåra miljö- och klimatutmaningar.

Primärproduktionen måste vara redo för detta. De datatjänster som jordbrukarna använder ska vara kompatibla. Digitaliseringen får en allt större roll i matproduktionen och den kan hjälpa jordbrukaren att bättre utnyttja resurserna, inklusive energi och tid. Dessutom är det bra att beakta ägandet av gårdarnas data i värdekedjan samt möjligheterna att distribuera data ur jordbrukarens synvinkel. När man överväger möjligheterna med artificiell intelligens att planera jordbrukarnas gemensamma anskaffningar eller försäljningar vore det bra att utreda metoder för att extensivt förankra digitaliseringen på gårdarna. I utlysningen önskas projekt med hjälp av vilka man genom teknisk utveckling och innovationer kan övergå till en mer hållbar och lönsam produktion.

Mer information: Tero Sarkala (tel. 02951 62210), Tiina Hartman (tel. 02951 62271), Eeva Saarialo (tel. 02951 62366), Johanna Nykyri (tel. 02951 62452). e-mail: namn.släktnamn@gov.fi.

Växtskydd och livsmedelssäkerhet

Klimatförändringar ändrar förhållandena för växtproduktion. Det kan ske ändringar i bland annat odlingsförhållanden (till exempel på grund av torka, förändrad nederbörd, högre temperaturer) och det kan påträffas nya växtskadegörare eller bli svårare att bekämpa redan introducerade skadegörare. Det kan bli större variationer i skördemängder. Det minskande utbudet av växtskyddsmedel på marknaden medför också förändringar.

Att anpassa sig till ändringarna kräver många saker, till exempel mer diversifierad växtproduktion, ändring och utveckling av odlingstekniken och fortsatt god markbördighet. Det behövs anpassningsfrämjande forskning kring hanteringen av variationerna i skördemängderna särskilt hos olje- och baljväxter. Det behövs också ny information för att stödja utvecklingen av metoder för integrerat växtskydd: om växtskadegörare, inverkan av diversifierade växtföljder och nya odlingsväxter på växtskadegörare samt om prognosmodeller som gäller växtskadegörare.

Mer information: Tove Jern (tel. 02951 62318) och Kati Lassi (tel. 02951 62070). e-mail: namn.slaktnamn@gov.fi.

One health - den gemensamma hälsan

I det hållbara livsmedelssystemet ingår konceptet One Health, den gemensamma hälsan. I denna ansökan om Makera-finansiering handlar prioriteringarna inom den gemensamma hälsan för det första om djurens välbefinnande utgående från djurens behov, tillgodoseendet av behoven och tillsynen över tillgodoseendet. För det andra om epidemier av djursjukdomar som hotar djur och människor. Såväl klimatförändringar som husdjurens föränderliga produktionsstrukturer inverkar på spridningen av dessa sjukdomar. För det tredje handlar det om projekt som undersöker hur stora skador salmonella orsakar på olika typer av gårdar och vilka av dem drabbas av salmonella inom nötkreaturs- och fjäderfäsektorn. Denna undersökning behövs eftersom viljan att erbjuda gruppforsäkringar för salmonellasmitta har minskat. Det finns planer på att skapa en statlig fond för svinsektorn i stället för gruppforsäkringar. Även nötkreaturs- och fjäderfäsektorn kan i framtiden behöva statliga fonder. Mer information: Katri Levonen (tel. 02951 62385), Susanna Ahlström (tel. 02951 62436), Eero Rautiainen (tel. 02951 62049), Eveliina Palonen (tel. 02951 62345). e-mail: namn.slaktnamn@gov.fi.

OBS! Jord- och skogsbruksministeriet utlyser i början av året finansiering också för andra forsknings- och utvecklingsprojekt. Utlysningen hänför sig samtidigt till programmet Food2.0 och bidrar särskilt till dess tema 3 (Regenerative produktion) och tema 4 (Circular economy & resource efficiency). Vid Makera-ansökan finansieras inte sådana temaområden som lämpar sig för ansökningsomgången för programmet Food2.0. Mer information på webbplatsen för Food2.0 (<https://mmm.fi/-/mmm-avaa-tutkimus-ja-kehittamishankehaun-joka-tukee-food2.0-ohjelmaa>).

2. God markhälsa tryggar markens bördighet (programmet MATO2)

Prioriteringen är ett av temaområdena i forskningsprogrammet om jordbrukets miljökonsekvenser MATO2. För att förbättra jordbrukets miljöhållbarhet behövs det ett flerårigt forskningsprogram. Programmet bidrar till och främjar miljömålen i Finlands strategiska plan för CAP (att bidra till begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt till hållbar energi, främja hållbar utveckling och effektiv förvaltning av naturresurser såsom vatten, mark och luft och att främja skyddet av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna och bevara livsmiljöer och landskap).

Forskningsprogrammet bidrar till att uppnå det nationella målet att minska utsläppen av växthusgaser från jordbruket med 29 procent fram till 2035 samt till åtgärder för att nå god vattenstatus och minska utsläpp som påverkar luftkvaliteten. Programmet stödjer målen för att stoppa förlusten av naturens

biologiska mångfald och få den att återhämta sig. Forskningstemat har också kopplingar till den nationella restaureringsplanen som är under beredning och till dess mål på EU-nivå.

MATO2-programmets tema 3 fokuserar på marken. Programmets temaområden framgår av programbeskrivningen (<https://mmm.fi/mato2>). Det önskas också ansökningar om finansiering för utveckling av erosionsmodeller och bedömning av riskerna med vinderosion. Ansökningar som gäller följande beaktas inte: jämförelse av resultaten av EU:s LUCAS-uppföljning med den nationella VALSE-uppföljningen, skillnaderna i mängden kol i åkermarken.

Mer information: Eero Pehkonen (tel. 02951 62217) och Heini Lehtosalo (tel. 02951 62059). e-mail: namn.slaktnamn@gov.fi.

OBS! Jord- och skogsbruksministeriet utlyser i början av året finansiering också för andra forsknings- och utvecklingsprojekt. Utlysningen hänför sig samtidigt till programmet Food2.0 och bidrar särskilt till dess tema 3 (Regenerative produktion) och tema 4 (Circular economy & resource efficiency). Vid Makera-ansökan finansieras inte sådana temaområden som lämpar sig för ansökningsomgången för programmet Food2.0. Mer information på webbplatsen för Food2.0 (<https://mmm.fi/-/mmm-avaa-tutkimus-ja-kehittamishankehaun-joka-tukee-food2.0-ohjelmaa>).

Bedömningskriterier

RELEVANS OCH RESULTATENS EVENTUELLA EFFEKTER

Projektets ekonomiska och samhällliga betydelse, till exempel relevans för jord- och skogsbruksministeriets strategiska mål, lämplighet vad gäller utlysningens prioriteringar, planen för utnyttjande av resultaten och användbarheten i praktiken, den beräknade effekten på förvaltning och lagberedning, näring och produktion, rådgivning, handel och konsumenter samt projektets andra miljökonsekvenser och samhällliga konsekvenser, till exempel konsekvenser för sysselsättning, livskvalitet, etik. Viktning vid första fasen 40% och i den andra fasen 20%.

PROJEKTETS KVALITET

Projektets kvalitet, till exempel i fråga om hur klara, realistiska och mätbara projektets mål är, vilken bakgrundsinformation finns och hur baktill information utnyttjas, forskningsmetoder och andra metoder samt innovation och tvärvetenskaplighet. Viktning vid första fasen 20% och i den andra fasen 25%.

PROJEKTETS VÄXELVERKAN OCH OMSÄTTNING AV RESULTAT I PRAKTIKEN

När projektet byggs upp bör särskild uppmärksamhet ägnas åt genomslaget av projektets resultat (impact) och planen om utnyttjande av resultaten. I ansökan ska det anges hur projektet främjar näringen eller förvaltningens behov och genom vilka praktiska åtgärder resultaten ska implementeras vidare. Vilka är de viktigaste aktörerna med hänsyn till projektets resultat och hur de kan engageras (till exempel som finansiärer, medlemmar i styrgruppen). Naringens företrädare bör involveras redan när projektet planeras för att engagemanget ska vara verkligt och det ska vara möjligt att omsätta resultaten i praktiken på ett effektivt sätt. Viktning vid första fasen 20% och i den andra fasen 25%.

ORGANISATION AV GENOMFÖRANDET

Projektets genomförande och organisation, till exempel vad gäller genomförarnas kompetens och erfarenhet, projektets samarbete och dess mervärde, sakkunskapens omfattning, projektledningen samt resurserna och det ekonomiska engagemanget hos dem som genomför projektet, finansieringens realistiskhet och kostnadseffektivitet i förhållande till planen samt det ekonomiska och övriga engagemanget hos dem som utnyttjar resultaten, till exempel

finansieringen som projektet får från näringen och andra offentliga nansiärers engagemang. Särskilt i projekt där förmånstagaren är en näring bör detta återspeglas i finansieringen av projektet, och detta betonas också i bedömningen av projekten. Detta kommer att bedömas i synnerhet i den andra fasen, då en projektplan inklusive forskarnas cv:n bifogas till ansökan. Viktning vid första fasen 20% och i den andra fasen 20%.

Allmän information om ansökan: Suvi Rynänen (tel. 02951 62126), e-mail: namn.släktnamn@gov.fi.